

บทละครร้อยแก้วของหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล

นางสาวจรูญ รุ่งนเวช

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทย

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา ๒๕๔๒

ISBN ๙๗๔-๓๓๓-๗๕๕-๓

ลิขสิทธิ์ของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 1๙2๖๖๖๖๙

PROSE DRAMA BY M.L.PIN MALAKUL

Miss Rodjarek Rutjanawech

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Thai

Department of Thai

Faculty of Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 1999

ISBN 974-333-799-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์

บทละครร้อยแก้วของหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล

โดย

นางสาวจรูญ เรข รุจนเวช

ภาควิชา

ภาษาไทย

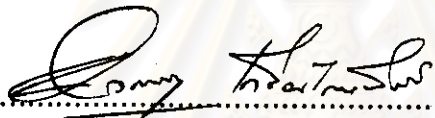
อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์อารดา กิระนันท์

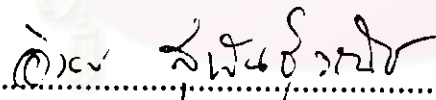
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

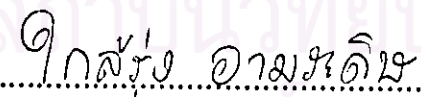
..... คณะบดีคณะอักษรศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ม.ร.ว.กัญญา ดิงศภัทย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวรรณา เกรียงไกรเพ็ชร)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อารดา กิระนันท์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อิงอร สุพันธ์วณิช)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ไกรสรัง อามระดิษ)

รจนา รุจนาว : บทละครร้อยแก้วของหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล (PROSE DRAMA BY M.L.PIN MALAKUL)
อ.ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์อารดา กิระนันท์ ; ๒๒๒ หน้า. ISBN ๙๗๔-๑๑๑-๑๙๙-๑.

วิชานีพนธ์นี้มีจุดมุ่งหมายในการศึกษาบทละครร้อยแก้วภาษาไทยที่หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล แต่งขึ้นเอง จำนวน ๒๔ เรื่อง ในด้านโครงเรื่อง แนวคิดของเรื่อง ตัวละคร ฉาก กวีวิธีการแต่ง ศิลปะการใช้ภาษา และคุณค่าในฐานะ เป็นวรรณกรรมบทละครที่เหมาะสมทั้งแก่การอ่านและการแสดง

ผลการศึกษาพบว่า จากการศึกษาหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล มีพื้นฐานทางด้านงานละครตั้งแต่เยาว์ และ มีประสบการณ์ในการเรียนและการทำงานที่เกี่ยวกับแวดวงการศึกษา ทำให้บทละครของท่านมีลักษณะที่น่าสนใจ บทละครร้อยแก้วของหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ส่วนใหญ่เป็นบทละครขนาดสั้น มีโครงเรื่องไม่ซับซ้อนและตัวละคร น้อย มักเปิดเรื่องด้วยการปูพื้นตัวละครและเหตุการณ์ไปพร้อมกัน การสร้างปัญหาขัดแย้งในเรื่องที่พบมากที่สุด คือ ปัญหาขัดแย้งระหว่างตัวละคร บทละครส่วนใหญ่มักปิดเรื่องตามความคาดหมาย ผู้แต่งได้นำเสนอแนวคิดของเรื่องโดย ถิ่นเรื่องจิตรกรรมเป็นสำคัญ ตัวละครในบทละครเกือบจะทั้งหมดเป็นตัวละครแบบสมจริง มักเป็นตัวละครที่อยู่ใน แวดวงการศึกษา ตัวละครบางตัวสร้างขึ้นโดยอาศัยชื่อและบุคลิกลักษณะของบุคคลจริง ๆ ที่ใกล้ชิดสนิทสนมกับผู้แต่ง ฉากที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นฉากในโรงเรียน มักใช้ฉากเพียงฉากเดียวในการดำเนินเรื่อง ผู้แต่งนำเสนอฉากด้วยการอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับฉาก และนำเสนอฉากผ่านคำพูดของตัวละคร ฉากในบทละครส่วนใหญ่เป็นฉากในเมืองหลวง แต่ เหตุการณ์มักเกิดขึ้นในพื้นที่อันจำกัดซึ่งไม่แสดงลักษณะของเมืองหลวงเท่าไรนัก กวีวิธีการตั้งชื่อเรื่องส่วนใหญ่เป็นการ ตั้งชื่อเรื่องตามสถานที่หรือเหตุการณ์ที่เป็นจุดสำคัญในเรื่อง มักใช้กวีวิธีการดำเนินเรื่องตามลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ก่อนและหลัง การใช้ภาษาในบทละครมีความเหมาะสมกับลักษณะของตัวละคร ชุกตมัย และความสัมพันธ์ระหว่างตัวละคร ผู้แต่งเลือกสรรคำ ด่านวน และโวหารเปรียบเทียบได้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง ช่วยสร้างภาพ อารมณ์และความรู้สึก ให้แก่ผู้อ่าน ผู้ฟัง และผู้ชม

บทละครร้อยแก้วของหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล มีโครงเรื่องที่ดี เนื้อเรื่องสนุกสนาน กระชับ มีองค์ประกอบที่ พร้อมนำไปจัดแสดง ระยะเวลาของการแสดงเหมาะสม ช่วยพัฒนาจิตใจ และเสริมสร้างสติปัญญาให้แก่ผู้อ่าน ผู้ฟัง และผู้ชม อีกทั้งช่วยพัฒนาทั้งที่เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนโดยตรงและกิจกรรมนอกหลักสูตรในโรงเรียนระดับ ต่าง ๆ ด้วย บทละครของท่านจึงเป็นสื่อการศึกษาที่ผู้อ่าน ผู้ฟัง และผู้ชมได้รับสาระประโยชน์ไปพร้อมกับความ สนุกสนาน ไม่เหมือนเป็นการตั้งสอนโดยตรง บทละครหลายเรื่องได้นำไปจัดแสดงหลายครั้ง บางเรื่องได้รับคัดเลือกให้ เป็นหนังสืออ่านนอกเวลาของกระทรวงศึกษาธิการ จึงเป็นที่ประจักษ์ชัดว่าบทละครร้อยแก้วของหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล มีคุณค่าในฐานะเป็นวรรณกรรมบทละครที่เหมาะสมทั้งแก่การอ่านและการแสดง

ภาควิชา ภาษาไทย
สาขาวิชา ภาษาไทย
ปีการศึกษา ๒๕๔๒

ลายมือชื่อผู้พิมพ์ รุจนา รุจนาว
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา อ.อารดา กิระนันท์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาช่วย

4080169722 : MAJOR THAI LITERATURE
 KEY WORD: PROSE DRAMA / PIN MALAKUL
 RODJAREK RUTJANAWECH ; PROSE DRAMA BY M.L.PIN MALAKUL. THESIS
 ADVISOR : ASSIST. PROF. ARADA KIRANAN. 222 pp. ISBN 974-333-799-7.

This thesis aims at studying twenty-four Thai prose plays written by M.L. Pin Malakul in terms of plots, themes, characters, settings, writing techniques, language use and literary values making these plays suitable for both reading and performing.

The study has found that M.L. Pin Malakul's exposure to drama since his adolescence, and his educational background and work experience in the academia contribute much to the interesting quality of his plays. Most of his dramatic works written in prose are short, with uncomplicated plots and not many characters. The characters are initially introduced along with events and the most frequent kind of conflict found is that between characters. The plays mostly end as expected. The playwright emphasizes ethical themes in his plays. Most of the characters are realistic and in the academic circle. Some are based on the names and characters of real people close to the playwright. Most of the plays are set in a school, with only one scene where all actions take place. The scene is either described by the playwright in detail or through the characters' speeches. The setting is primarily in the capital, but, usually, the events take place in a limited area so that the characteristics of the capital are hardly portrayed. The plays are usually named after a significant place or a focal event in the stories and are presented in a chronological order. The language use is appropriate to the characters, the period and the relationships between the characters. The selection of words, expressions and metaphorical language suitable to the stories help create images, emotions as well as feelings to the reader, listener and audience.

M.L. Pin Malakul's prose drama has organized plots, entertaining and concise stories, and dramatic elements that can readily be performed within an appropriate length of time. His plays contribute to the development of the mind of the reader, listener and audience. They also help in creating school activities, which involve both direct teaching-learning activities and extracurricular activities at different school levels. These plays can impart at the same time useful knowledge as well as entertainment. Thus, didactic messages are indirectly conveyed. Many plays have been performed; some have been selected as external reading materials by the Ministry of Education. It is obvious that M.L. Pin Malakul's prose plays are truly valuable dramatic works suitable for both reading and performing on stage.

ภาควิชา ภาชวไลย.....
 สาขาวิชา ภาชวไลย.....
 ปีการศึกษา ๒๕๔๒.....

ลายมือชื่อนิติ..... ๖๖๖๖..... ๖๖๖๖๖๖.....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... ๖๖๖๖๖๖.....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม..... -.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์อารดา กิระนันท์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ซึ่งให้คำปรึกษาและคำแนะนำอันเป็นประโยชน์ในการวิจัย ทั้งยังให้
กำลังใจและช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเมตตาเสมอมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็น
อย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวรรณา เกรียงไกรเพ็ชร ผู้ช่วยศาสตราจารย์
อิงอร ฤกษ์วิเศษ และอาจารย์ ดร.โกศลรุ่ง อามระดิษ คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่กรุณา
ตรวจแก้ไขและให้คำแนะนำต่าง ๆ จนวิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์ถูกต้องยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ คุณหญิง ม.ร.ว.สายถึงห์ ศิริบุตร และ ศาสตราจารย์ ดร.วิภา
กษะนันท์ ที่กรุณาให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่การวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่หอวิชาฐานธรรม ที่กรุณาให้ข้อมูล คำแนะนำ และอำนวยความสะดวก
สะดวกในการค้นคว้าเอกสารต่าง ๆ

เนื่องจากทุนการวิจัยครั้งนี้บางส่วน ได้รับจากทุนอุดหนุนการวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย จึง
ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยมา ณ ที่นี้ด้วย

ท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณครอบครัว ญาติ และมิตรสหายที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จและเป็น
กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รจเวช รุจนเวช

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช

บทที่

๑. บทนำ.....	๑
ความเป็นมาของปัญหา.....	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	๓
สมมติฐานของการวิจัย.....	๓
ขอบเขตของการวิจัย.....	๓
วิธีดำเนินการวิจัย.....	๔
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	๕
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	๕
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	๕
๒. ภูมิหลังของงานประพันธ์ของหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล.....	๖
๒.๑ ปฐมวัย.....	๖
๒.๒ ชีวิตสมรส.....	๘
๒.๓ ชีวิตการทำงาน.....	๑๐
๒.๔ ผลงานชิ้นสำคัญ.....	๑๓
๒.๕ การประพันธ์.....	๑๘
๒.๖ ช่วงสุดท้ายของชีวิต.....	๓๓
๓. ลักษณะของบทละครร้อยแก้วของหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล.....	๓๖
๓.๑ โครงเรื่อง.....	๓๗
๓.๑.๑ ประเภทของบทละครที่กำหนดโดยโครงเรื่อง.....	๓๘
๓.๑.๒ ส่วนประกอบต่างๆ ในโครงเรื่อง.....	๔๑
๓.๒ แนวคิดของเรื่อง.....	๔๑
๓.๒.๑ แนวการศึกษา.....	๔๒
๓.๒.๒ แนวปัญหาใจทัศน์คติศาสตร์.....	๔๔

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
๓.๒.๓ แนวตั้งตอนจริยธรรม.....	๕๕
๓.๒.๔ แนวการดำเนินชีวิต.....	๕๖
๓.๒.๕ แนวท่องเที่ยว.....	๕๘
๓.๓ ตัวละคร.....	๖๐
๓.๓.๑ ตัวละครแบบสมจริง.....	๖๑
๓.๓.๒ ตัวละครแบบเหนือจริง.....	๖๕
๓.๔ ฉาก.....	๘๔
๓.๔.๑ การกำหนดฉาก.....	๘๕
๓.๔.๒ การนำเสนอฉาก.....	๘๗
๓.๔.๓ พื้นที่ของฉาก.....	๙๐
๓.๔.๔ ความสำคัญของฉาก.....	๙๖
๔. กลวิธีการแต่งและศิลปะการใช้ภาษา.....	๑๐๒
๔.๑ กลวิธีการแต่ง.....	๑๐๒
๔.๑.๑ กลวิธีการตั้งชื่อเรื่อง.....	๑๐๓
๔.๑.๒ กลวิธีเกี่ยวกับการดำเนินเรื่อง.....	๑๑๑
๔.๑.๓ กลวิธีการนำเสนอเนื้อหา.....	๑๑๕
๔.๒ ศิลปะการใช้ภาษา.....	๑๒๕
๔.๒.๑ การใช้ภาษาให้เหมาะกับลักษณะของตัวละคร.....	๑๒๖
๔.๒.๒ การใช้ภาษาให้เหมาะกับยุคสมัย.....	๑๓๓
๔.๒.๓ การใช้ภาษาเพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวละคร.....	๑๓๕
๔.๒.๔ การใช้ภาษาเพื่อสร้างภาพ อารมณ์และความรู้สึก.....	๑๓๘
๕. คุณค่าของบทละครร้อยแก้วของหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล.....	๑๕๒
๕.๑ คุณค่าทางด้านตำราเชิงอารมณ์.....	๑๕๒
๕.๑.๑ โครงเรื่องและการดำเนินเรื่อง.....	๑๕๓
๕.๑.๒ เนื้อเรื่อง.....	๑๕๕
๕.๑.๓ ตัวละคร.....	๑๕๘
๕.๑.๔ ฉาก.....	๑๖๒
๕.๑.๕ ภาษา.....	๑๖๘

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
๕.๒ คุณค่าทางด้านพัฒนาสติปัญญา.....	๑๗๕
๕.๒.๑ คุณค่าทางการให้ความรู้.....	๑๗๕
๕.๒.๒ คุณค่าทางการนำเสนอสารและแนวคิด.....	๑๘๕
๕.๓ คุณค่าทางการพัฒนากิจกรรมในโรงเรียน.....	๑๘๕
๕.๓.๑ คุณค่าทางด้านช่วยเสริมกิจกรรมการเรียนการสอน.....	๑๘๕
๕.๓.๒ คุณค่าทางด้านช่วยเสริมกิจกรรมนอกหลักสูตรในโรงเรียน.....	๑๘๐
๖. บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	๑๕๓
รายการอ้างอิง.....	๑๕๕
บรรณานุกรม.....	๒๐๕
ภาคผนวก.....	๒๐๘
ภาคผนวก ก.....	๒๐๕
ภาคผนวก ข.....	๒๒๐
ประวัติผู้เขียน.....	๒๒๒

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย